

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ**

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

Мај 2007 година

Сектор за макроекономска политика

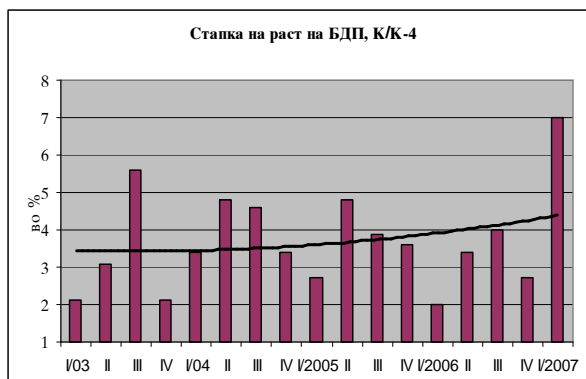
Скопје, јули 2007 година

1. Реален сектор

1.1 . Бруто домашен производ

Според официјалните податоци на Државниот завод за статистика, Бруто домашниот производ во првиот квартал од 2007 година забележа раст од 7,0%, што преставува највисок раст во изминатите 15 година.

Растот, според расходната страна, се должи на растот на: извозот, инвестициите и приватната потрошувачка. Од производен аспект, највисок раст е остварен во секторите трговија на големо и мало (13,7%), индустрија (11,6%) и сообраќај и комуникации (11,2%). За разлика од претходните две години, во првиот квартал на 2007 година остварен е висок раст и во градежништвотот (5,8%), како и позитивен, иако низок, раст во секторот хотели и ресторани.

1.2. Индустриско производство

Во периодот јануари-мај 2007 година, индустриското производство се зголеми за 6,3%, во однос на истиот период од 2006 година.

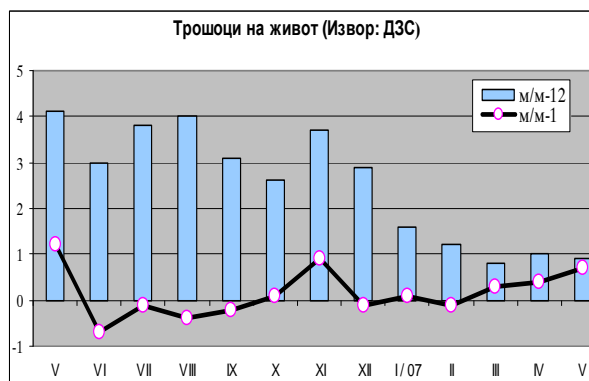
Анализирано по сектори, растот на индустриското производство во периодот јануари-мај 2007 година во однос на истиот период од 2006 година се согледува, пред се, во секторот вадење руди и камен за 15,1%, преработувачка индустрија 9,0%, интермедијарни производи, освен енергија, за 18,2%, капитални производи за 19,7% и трајни производи за широка потрошувачка за 16,9%.

Индустриското производство во мај 2007 година забележа намалување од 5,8% во однос на истиот месец минатата година, и 4% намалување во однос на претходниот месец. Ваквото намалување се должи на редовниот годишен ремонт на “РЕК Битола” кој се одвива во различни месеци од годината, како и ремонтот во АД “ОКТА”.

1.3. Кумулативниот индекс на трошоците на животот за периодот јануари-мај 2007, во однос на истиот период од претходната година, забележа пораст од 0,8%.

Во мај 2007 година, трошоците на живот забележаа пораст на

месечна основа од 0,7%, додека на годишна основа (во однос на истиот месец од претходната година) забележаа пораст од 0,9%.

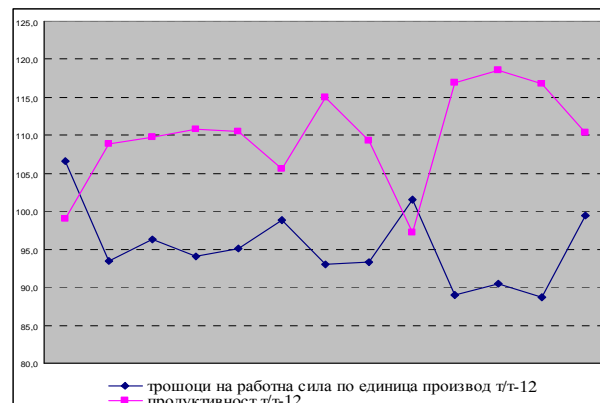
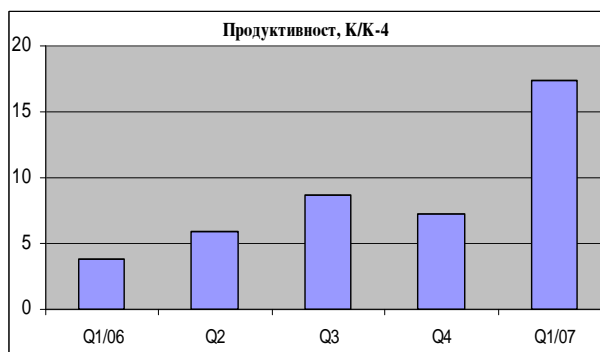
Вредноста на потрошувачката кошница за исхрана и пијалоци за едно четиричлено домаќинство за месец мај 2007 година, пресметана врз основа на цените на мало, изнесува 10.633 денари и во однос на претходниот месец е повисока за 2,5%.

Индексот на цените на мало во мај 2007 година, во однос на април 2007 година, е повисок за 0,4%. Пораст на индексот на цените на мало во мај 2007 година, во однос на претходниот месец е забележан во групата земјоделски производи за 7,9% и прехранбени производи за 1,7%.

1.4. Продуктивност

Во периодот јануари-април 2007 година остварен е висок раст на продуктивноста во преработувачката индустрија, со стапки од 10% и повеќе. Имајќи во предвид дека најголем дел од производите на оваа индустрија се наменети за извоз, продуктивноста и трошоците за работна сила во преработувачката индустрија се важни за меѓународната конкурентност на РМ.

Растот на продуктивноста се должи на постигнатото зголемено индустриско производство со помал број на работници. Истовремено, трошоците на работна сила по единица производ се под нивото од 2006 година. Сепак, во април 2007 година, и покрај растот на продуктивноста, на трошоците на работна сила по единица производ се зголемија што е резултат на силниот пораст на бруто платите од 9,7% на годишна основа.

1.5. Во мај 2007 година, движењата на светските стокови берзи беа стабилни, без поголеми потреси, особено кај производите кои се во нашиот фокус на интерес.

Притоа, цените на најзначајните производи главно забележаа зголемување или го задржаа истото ценовно ниво. Низок раст на берзанските цени е евидентиран кај нафтата и цинкот.

Гледано од аспект на македонската економија, она што особено радува е порастот на цената на никелот, која достигна рекордно ниво од 52.127 САД \$ за еден метрички тон. Никелот во мај 2007 година во однос на истиот месец од 2006 година забележа пораст околу 247%.

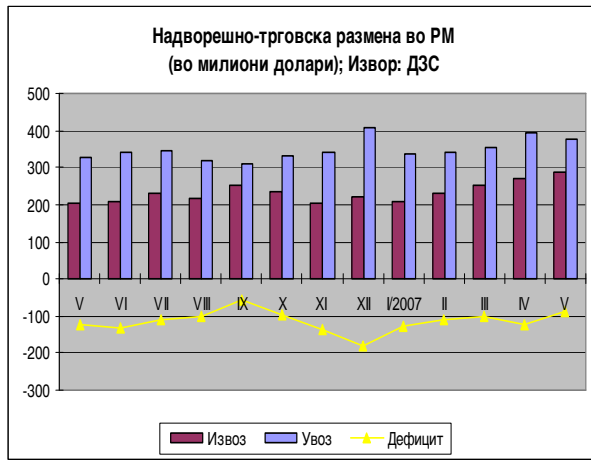
2. Надворешен сектор

2.1. Во првите пет месеци од 2007 година, вкупната надворешно-трговска размена, во доларска вредност забележа висок пораст од 39,1%, во однос на истиот период минатата година.

Притоа, физичкиот обем на извозот е зголемен за 22,7%, а неговата вредност достигна 1.259,2 милиони долари, што претставува пораст од 51,5%. Зголемувањето на количинскиот увоз на стоки изнесува 21,6%, а неговата вредност изнесуваше 1.809,4 милиони долари, или пораст од 31,7%.

На месечно ниво, извозот во мај во однос на април е зголемен за 5,4%, додека пак увозот е намален за ист процент. При вакви движења, трговскиот дефицит во мај се намали за 35,9 милиони долари од дефицитот остварен во април и изнесува 89,4 милиони долари.

Поголемиот извоз во овој период е пред се резултат на зголемениот извоз на железо и челик (135%), метална руда и метални отпадоци (122%), облека (15%), изработка од неметални минерали (78%), овошје и зеленчук (42%), изработки од метал (115%), пијалоци (37%), обувки (52%), итн.

2.2. Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во периодот јануари-мај се: железо и челик со 41,3%, облека 18,1%, пијалоци и тутун 5,3%, метална руда и метални отпадоци 4,4%, нафта и производи од нафта 4,3%.

Овие пет групи производи сочинуваат околу 73% од вкупниот извоз на државата. Најголем дел од увозот на стоки во мај оваа година отпаѓа на: железо и челик (51,1 мил. долари), текстилни предива и слично (38,8 мил. долари), друмски возила (27,9 мил. долари), нафта и производи од нафта (15,2 мил. долари) и друго.

2.3. Во првите пет месеци од 2007 година, околу 68% од вкупно изведените стоки се пласирани на пазарот на Европската Унија (ЕУ27), а 51% од вкупно увезените стоки во Република Македонија се со потекло од оваа интеграција. Извозот во Европската Унија е поголем за 69,6%, а увозот е зголемен за 28,1%, во однос на истиот период од 2006 година.

2.4. Гледано по економската намена на изведените стоки, во анализираниот период јануари-мај, извозот на средствата за работа е зголемен за 76,2% во

Во овој период, склучени се нови кредити во износ од 186,6 милиони долари, од кои 154 милиони долари во приватниот сектор. Редовното сервисирање на обврските продолжува и понатаму, при што за првите пет месеци од 2007 година, сервисирани се 274,5 милиони долари, од кои 245,5 милиони долари главница. Во рамките на мултилатералните кредитори најголем, дел во износ од 103,7 милиони долари е отплатено по основ на репрограмираниот долг кон Парискиот клуб на кредитори од 1995 година, како и во целост долгот кон ММФ во висина од 55,8 милиони долари.

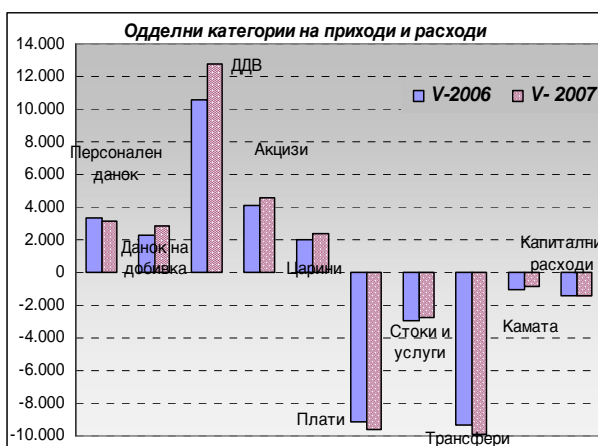
3. Фискален сектор

3.1. Во периодот јануари-мај 2007 година, вкупните приходи на Централниот буџет изнесуваат 28.079 милиони денари, што претставува зголемување од 14,8% во однос на истиот период од минатата година.

Даночните приходи во овој период се реализирани во износ од 26.538 милиони денари, што претставува зголемување од 16,5% во однос на периодот јануари-мај минатата година.

Учеството на данокот на додадена вредност во вкупните даночни приходи во периодот јануари-мај 2007 година изнесува 48,0%, а на акцизите 17,3%.

Гледано по одделни категории, приходите од ДДВ забележаа пораст од 20,2%, данокот на добивка од 24,9%, приходите од царина се зголемени за 20,6%, додека приходите од персоналниот данок се намалија за 4,2% споредено со истиот период лани.

3.2. Во првите пет месеци од 2007 година, вкупните расходи на Централниот буџет изнесуваат 24.546 милиони денари, што е повеќе за 2,2% во однос на истиот период од 2006 година.

Најголеми расходни ставки се платите и надоместоците (9.575 милиони денари) и трансферите (9.890 милиони денари). Во вкупните расходи на Централниот буџет, расходите за плати и надоместоци во овој период учествуваат со 39,0% и во однос на истиот период лани тие се зголемени за 4,8%.

Расходите за стоки и услуги се извршени во износ од 2.759 милиони денари, односно имаат помало остварување во споредба со 2006 година за 7,8%.

Во делот на трансферите, во овој период се потрошени 5,8% повеќе средства споредено со 2006 година. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување се извршени во износ од 4.200 милиони денари или за 476 милиони денари повеќе. Каматите се реализирани во износ од 898 милиони денари што е помалку за 17,2%.

Во анализираниот период, средствата за капитални расходи изнесуваат 1.424 милиони денари, што е намалување за 2,1% во споредба со истиот период 2006 година.

3.3. Зголемената наплата на јавните приходи, во услови на помало трошење на буџетските средства, придонесоа во периодот јануари-мај 2007 година да се оствари суфицит на Централниот Буџет од 3.533

милиони денари, додека суфицитот на консолидираниот буџет изнесува 4.266 милиони денари.

4. Монетарен сектор

4.1. Вкупните ликвидни средства на банките на крајот на мај 2007 година изнесуваа 8.505 милиони денари и на годишно ниво се повисоки за 8,3%, додека на месечна основа се намалени за 7,1%, при истовремено намалување на побарувачка на готови пари во оптек.

Од аспект на ликвидност, девизните трансакции на НБРМ и овој месец претставуваа тек на креирање на ликвидност (реализиран нето - откуп на девизи на девизниот пазар), додека останатите автономни фактори, односно денарските депозити на државата, делуваа во насока на повлекување на ликвидност од банкарскиот сектор. Монетарните инструменти претставуваа тек на повлекување на ликвидност, при истовремен пораст на благајничките записи и државните записи за монетарни цели.

Во мај 2007 година, продолжи намалувањето на просечната каматна стапка на благајничките записи, која изнесуваше 5,04%, односно месечно намалување за 0,05 процентни поени, додека просечните месечни пондерирани каматни стапки на државните записи со рочност од три и шест месеци изнесуваа 6,16% и 6,64%, соодветно, односно месечно намалување од 0,23 и 0,19 процентни поени, соодветно.

4.2. На крајот од мај 2007 година, примарните пари на годишна основа забележаа пораст од 11,6%. Побарувачката на готовите пари во оптек забележа месечен пад од 1,2%, додека на годишно ниво пораст од 10,5%.

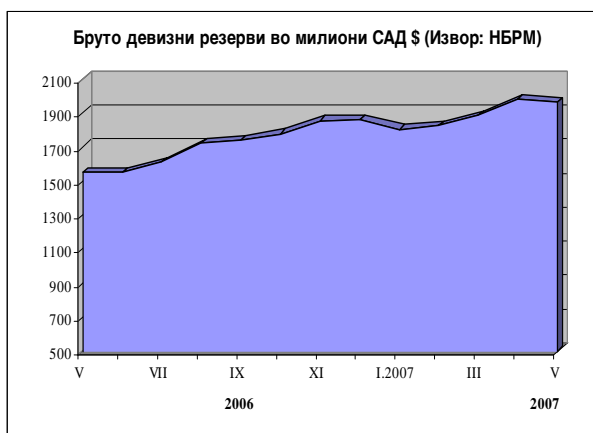
Монетарниот агрегат М1 на месечна основа е зголемен за 0,6%, додека на годишно ниво бележи пораст за 21,5%. Овој пораст, проследен и со порастот на вкупниот депозитен потенцијал на банките, резултираше со месечен пораст на пошироките монетарни агрегати М2 и М4 од 2,1% и 2,6%, соодветно. На годишна основа, монетарните агрегати М2 и М4 бележат пораст од 27,6% и 28,8%, соодветно.

4.3. Вкупниот депозитен потенцијал на комерцијалните банки во 2007 година на годишна основа забележа пораст од 31,3%. Кредитите на приватниот сектор во мај 2007 година забележаа годишен пораст од 32,3%, при што кредитите во домашна валута се зголемени за 32,9%, а кредитите во странска валута бележат пораст од 30,5%.

4.4. Во каматната политика на комерцијалните банки и во мај не беа забележани некои позначајни промени. Имено, просечните пондерирани каматни стапки на денарските кредити изнесуваа 10,3%, а каматните стапки на девизните кредити изнесуваа 8,4%, при што го задржаа нивото од претходниот месец. Просечните пасивни каматни стапки на денарските депозити изнесуваа 4,7%, а каматните стапки на девизните депозити изнесуваа 1,9%, и тие се на исто ниво како и во претходниот месец.

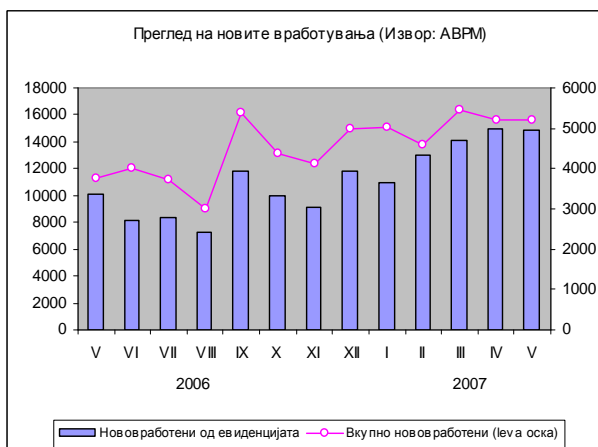
4.5. Бруто девизните резерви на крајот на мај 2007 година достигнаа ниво од 1.967 милиони долари, односно во споредба со декември 2006 година се зголемени за 102 милиони долари.

Во текот на мај 2007 година, при интервенциите на девизниот пазар, НБРМ продаде 6,3 милиони долари и откупи 79,7 милиони долари, со што нето ефектот беше откупени 60,7 милиони долари.

5. Социјален сектор

5.1. Во период јануари-мај 2007 година, во Агенцијата за вработување на Република Македонија регистрирани се вкупно 76.500 засновани нови работни односи (неопределено време, определено и сезонски). Во однос на истиот период 2006 година, бројот на нови вработувања е зголемен за 4.401 или 1,4%, со што продолжува и понатаму позитивниот тренд на остварени вработувања. Вработувањата на неопределено време учествуваат со 45,9% во вкупните вработувања. Вработувањата на регистрираните невработени лица во овој период учествуваат со 29,6% во вкупните вработувања, додека останатите вработувања се директно од неактивното население, лица кои

преминале од едно на друго работно место или од неформална во формална економија.

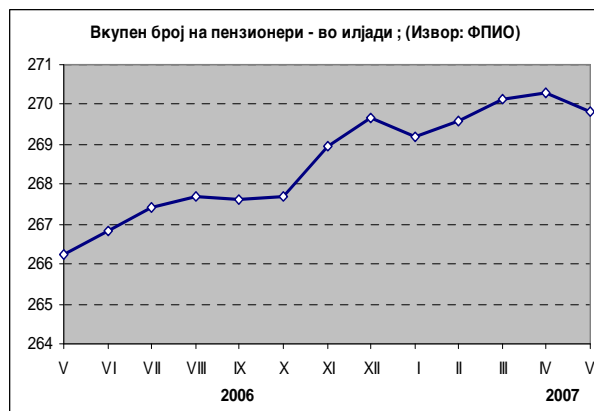
5.2. Во мај 2007 година, во Агенцијата за вработување на Република Македонија се евидентирани 369.688 невработени лица, што споредено со април 2007 година претставува намалување за 0,24%. Од нив 76.797 (20,8%) евидентирани невработени лица се изјасниле дека се пријавуваат само за остварување на правото на здравствено осигурување, а 292.891 (79,2%), активно бараат работа. Во однос на истиот месец од минатата година, бројот

на невработените лица е зголемен за 14.212 или 3,8%. Најголем процент од невработените, односно 67,3% се од урбани средини (градско население). Во вкупните евидентирани невработени лица, мажите учествуваат со 58,3%. Во однос на образовната структура, нема поголеми промени, што значи дека 51,6% од невработените се неквалификувани или полуквалификувани, 24,7% со средно стручно образование, 16,8% се квалификувани и високо квалификувани работници, а оние со вишо и високо образование учествуваат со 6,9%.

Приливот на лица во Регистарот на Агенцијата за вработување во мај 2007 година изнесува 7.871 лица, додека како одлив на лица од Агенцијата се регистрирани 9.117 лица (55% од одливот се однесува на нови засновани работни односи додека 45% се однесува на бришење од евиденцијата по законски основи).

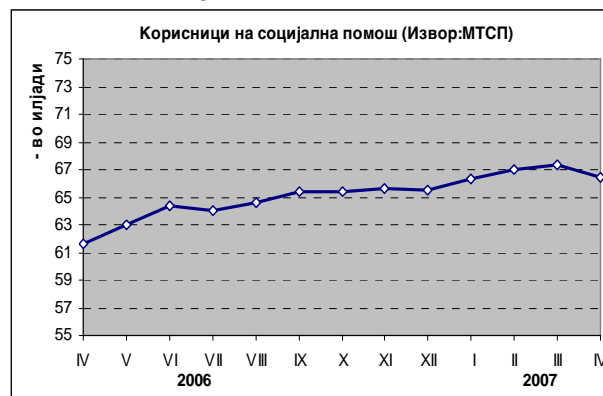
5.3. Во мај 2007 година, во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување, се евидентирани 269.819 пензионери, што во однос на април 2007 година претставува пад за 0,2%, а споредбено со истиот период од минатата година, претставува пораст за 1,3%.

За исплата на пензиите, во овој месец се потрошени 2.039,4 милиони денари, што претставува 0,6% од БДП. Во мај 2007 година, вредноста на просечната пензија изнесуваше 7.746 денари, што на годишно ниво претставува пораст од 3%. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена нето плата во април 2007 година (последен расположлив податок) изнесува 54,2%. Коефициентот на замена помеѓу просечната пензија и просечната плата е намален за 1,3 процентни поени во споредба со претходниот месец.

5.4. Во социјалната сфера, кај корисниците на социјална помош на месечна основа се забележува мало намалување од 1,3%. Имено, во април 2007 година за исплата на социјална помош се потрошени 141,5 милиони денари за 66.468 домаќинства.

На годишна основа, ова претставува пораст за 4.792 лица или 7,2%. За помош по основ на туѓа нега, во април се потрошени 69,8 милиони денари за 19.874 лица. Како корисници на постојана парична помош, во овој месец се регистрирани 5.095 лица и за нив се потрошени 16,4 милиони денари, додека здравствена заштита користат 5.171 лица (лица кои не користат заштита по други основи).

5.5. Со оглед на тоа дека податоците за просечната нето плата се објавуваат со закаснување, во овој извештај ги даваме последните расположливи податоци.

Кумулативно, во периодот јануари – април 2007 година споредено со истиот период од 2006 година, забележан е пораст на просечната номинална и реална нето плата за 6,4% односно 5,6%. Во април 2007 година просечната месечна нето-плата по вработен изнесуваше 14.291 денари, што на месечна основа претставува реален раст од 1,2%, додека пак на годишна основа порастот изнесува 7,3%.

